Viite; Eduskunnan hallinto- ja turvallisuusjaoston lausuntopyyntö 25.9.2017 HE 106/2017 vp

HAK; Hätäkeskuslaitoksen lausunto hallinto- ja turvallisuusjaostolle hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018

Eduskunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto on pyytänyt Hätäkeskuslaitokselta asiantuntijalausuntoa sekä asiantuntijaa kuultavaksi hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion ensi vuoden talousarviosta 4.10.2017 pidettävään jaoston kokoukseen.

Yleistä

Hätäkeskustoiminta on yksi yhteiskunnan tärkeimmistä toiminnoista, jolla suora vaikutus kansalaisten luottamukseen viranomaisia ja yhteiskuntaa kohtaan. Yhteiskunnan kompleksisuuden lisääntyessä ja väestön ikääntyessä hätäkeskustoiminta on muuttunut entistä vaativammaksi. Hätäkeskuslaitoksen rooli yhteiskunnan varautumisessa korostuu entisestään viime vuosina muuttuneen turvallisuusympäristön myötä. Hätäkeskuslaitos on tärkeä toimija sisäisen turvallisuuden tilannekuvan tuottamisessa. Se on hätätilanteissa tiedonkulun keskipiste ja yhteiskunnan kriisinsietokyvyn kannalta keskeinen taho.

Hätäkeskuslaitokselle esitettävät määrärahat vuodelle 2018

Hallituksen esityksessä valtion ensi vuoden talousarvioksi Hätäkeskuslaitoksen määrärahoiksi esitetään 48 788 000 euroa. Hätäkeskuslaitokselle esitettävät määrärahat ovat noin miljoona euroa kuluvaa vuotta pienemmät.

Hätäkeskuslaitoksen määrärahasupistusten myötä viraston henkilöstömäärää on vähennetty vuosien 2011 - 2016 välisenä aikana 763 henkilöstä alle 600:aan. Vuoden 2017 henkilötyövuosi toteuma-arvio on noin 580.

Hätäkeskuslaitokselle ensi vuodeksi esitetty määrärahakehys tarkoittaa, että viraston henkilöstömäärä laskee nykyisestä edelleen. Ensi vuoden aikana käyttöönotetaan uusi valtakunnallinen hätäkeskustietojärjestelmä ERICA, joka lisää viraston ICT-kuluja noin kolmella miljoonalla eurolla vuodessa. Uuden hätäkeskustietojärjestelmän käyttöönotto tullaan tekemään turvallisuus ja toimintavarmuus huomioiden, jonka vuoksi käyttöönotto tullaan tekemään porrastetusti hätäkeskuksittain. Porrastetusta käyttöönotosta johtuen virastolle kertyy ensi vuonna kuluja kahden tietojärjestelmän yhtäaikaisesta ylläpidosta. Yhtäaikainen ylläpito vaihe tulee kestämään noin 6 kuukautta ja sen

Osoite | Address
Hätäkeskuslaitos
PL 112, FI-28131 PORI

Nödcentralsverket
PB 112, FI-28131 BJÖRNEBORG

Puhelin | Telefon
+358 (0)295 480 112

Faksi | Telefax
+358 (0)295 411 800

E-mail
hatakeskuslaitos@112.fi

etunimi.sukunimi@112.fi
forstnamn.efternamn@112.fi

www.112.fi

lisäkustannukset virastolle ovat lähes kolme miljoonaa euroa. Lisäksi tietojärjestelmän käyttöönotto tulee sitomaan merkittävästi viraston henkilöstöresursseja käyttöönottotoimenpiteiden ja koulutusten osalta.

Hätäkeskuspäivystäjien rekrytointi on ollut virastolle viime vuodet erityinen haaste, koska nykyinen koulutusjärjestelmä ei tuota riittävästi koulutettua henkilöstöä viraston tarpeisiin. Rekrytointihaasteiden vuoksi virastolle tulee kertymään jonkin verran ensi vuodelle siirtyvää erää, jonka turvin henkilöstömäärä kyetään todennäköisesti pitämään lähellä tämän vuoden tasoa.

Hätäkeskustoiminnan vaatimat resurssit

Viime vuonna valmistuneessa sisäisen turvallisuuden selonteossa arvioitiin, että nykymuotoinen hätäkeskustoiminta edellyttää Hätäkeskuslaitokselle vähintään 600 - 630 henkilötyövuoden tasoa tulevaisuudessa. Hallintovaliokunta on lausunnossaan (HaVL 16/2016 vp - VNS 3/2016 vp) arvioinut hätäkeskustoimintaan tarvittavat resurssit samansuuruisiksi. Lisäksi hallintovaliokunta on kiinnittänyt erityistä huomiota siihen, että hätäkeskustoiminnan resursoinnissa tulisi entistä enemmän huomioida toiminnan luonne varautumisnäkökulmasta, eikä mitoittaa resursseja normaaliajan kuormituksen perusteella.

Lisäksi hallintovaliokunta on todennut 2016 toukokuussa antamassaan lausunnossa, että Hätäkeskuslaitoksen määrärahataso on suhteellisen pieni sen rooliin nähden, etenkin varautumisnäkökulmasta. Koko yhteiskunnan näkökulmasta Hätäkeskuslaitoksen henkilöstömäärän nostaminen esitetylle tasolle sekä hätäkeskuspäivystäjäkoulutuksen lisääminen olisivat erittäin pieniä panostuksia.

Henkilöstömäärän vähenemisen myötä viraston henkilöstön sairauspoissaolot ovat kasvaneet huolestuttavaa tahtia. Viraston sairauspoissaolot ovat lähes kaksinkertaiset valtiohallinnon keskiarvoon verrattuna. Lisäksi viraston toimintaan kohdistuvien kanteluiden määrä on lähtenyt kasvuun.

Hätäkeskustoiminnan merkitys yhteiskunnan turvallisuuden tuottajana

Hätäkeskuslaitos on yksi keskeisimpiä toimijoita yhteiskunnan kriisinsietokyvyn ylläpidossa toimiessaan erilaisten äkillisten ja arvaamattomien tilanteiden osalta tiedonkulun keskipisteenä ja alkutoimenpiteiden käynnistäjänä. Mikäli sen toimintakyky laskee, ovat heijastevaikutukset erityisesti muiden turvallisuusviranomaisten toimintavalmiuteen merkittäviä.

Hallintovaliokunta on todennut lausunnossaan (HaVL 16/2016), että Hätäkeskuslaitoksen palvelutason olennainen lasku tarkoittaa kansalaisten suuntaan muun muassa lisääntyneitä kuolemantapauksia ja merkittävien omaisuusvahinkojen määrän kasvua. Ensihoidon, pelastustoimen ja poliisin

Osoite | Address
Hätäkeskuslaitos
PL 112, FI-28131 PORI

Nödcentralsverket
PB 112, FI-28131 BJÖRNEBORG

Puhelin | Telefon
+358 (0)295 480 112

Faksi | Telefax
+358 (0)295 411 800

E-mail
hatakeskuslaitos@112.fi

etunimi.sukunimi@112.fi
forstnamn.efternamn@112.fi

www.112.fi

osalta vaikutukset merkitsevät toiminnallista viivettä siitä aiheutuvine seurausvaikutuksineen.

Nykyisellä päivystyshenkilöstön määrällä ei kyetä tänä vuonna saavuttamaan virastolle asetettuja tulostavoitteita. Hätäkeskuslaitoksen toiminnalliset tulokset ovat laskeneet jo muutaman viime vuoden ajan. Vuonna 2014 98 prosenttia hätäpuheluista vastattiin alle 30 sekunnissa. Viime vuoden vastaava luku oli enää 92 prosenttia. Tämä tarkoittaa, että yli puolen minuutin odotusajat ovat lisääntyneet vuositasolla noin 160 000 hätänumeroon soittajan kohdalla. Samaan aikaan viraston kyky vastata ruuhka- ja häiriötilanteisiin, kuten myrskyihin, on heikentynyt entisestään.

Hätäkeskuslaitoksen johtaja Martti Kunnasvuori

Johtaja, ohjaus ja ennakointi Teemu Lehti

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Hätäkeskuslaitos 27.09.2017 klo 09:23. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu Eduskunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto, sanna.turpeinen@eduskunta.fi

Tiedoksi Aaltonen Jukka
Nieminen Marko

Osoite | Address
Hätäkeskuslaitos
PL 112, FI-28131 PORI

Nödcentralsverket
PB 112, FI-28131 BJÖRNEBORG

Puhelin | Telefon
+358 (0)295 480 112

Faksi | Telefax
+358 (0)295 411 800

E-mail
hatakeskuslaitos@112.fi

etunimi.sukunimi@112.fi
forstnamn.efternamn@112.fi

www.112.fi